

RECENZE

SKULOVÁ, S., POTĚŠIL, L. a kolektiv: *Prostředky ochrany subjektivních práv ve veřejné správě - jejich systém a efektivnost.* Praha: C. H. Beck, 2017, 472 s., Právní instituty. ISBN 978-80-7400-647-0.

Publikaci Soni Skulové, Lukáše Potěšila a dalších, lze označit za velmi zdařilé dílo, které ve svém souhrnu vytváří ucelený přehled prostředků ochrany subjektivních práv, které se v rámci veřejné správy nabízí. Byť název publikace na první pohled vzbuzuje dojem, že se publikace omezuje „pouze“ na ochranu subjektivních práv ve veřejné správě, ve skutečnosti tomu tak není. Kniha nabízí zajímavý a moderní pohled na fungování veřejné správy jako celku, tj. nejen na ochranu subjektivních práv, ale také na ochranu veřejného zájmu.

Kniha je koncipována logicky od obecných východisek a vymezení pojmů, přes jednotlivé prostředky ochrany subjektivních práv, až k závěrečné kapitole, která je prezentací různých názorů vybízejících k zamyšlení.

Již z úvodu publikace je zřejmý pohled autorů na fungování veřejné správy jako celku. Jedná se o přístup vyznačující se vzrůstajícími požadavky na kvalitu a efektivnost výkonu veřejné správy. V tomto pojetí pak do popředí vystupuje adresát výkonu veřejné správy, respekt k jeho právům a jeho důvěra v každý postup v rámci veřejné správy. V tomto pojetí je pak veřejná správa pojímána jako služba, která je určena svým „klientům“. Jedná se o velmi svěží přístup k vzájemnému vztahu veřejné správy a jejích adresátů, který dle mého názoru může přispět ke zvyšování standardů a záruk právního státu. Kniha dále v úvodních kapitolách srozumitelně objasňuje pojmy jako veřejná správa či subjektivní právo, a to právě ve výše uvedených širších souvislostech. V těchto souvislostech pak jednotlivé konkrétní prostředky ochrany subjektivních práv, o kterých je v knize pojímáno, doznávají nového náhledu čtenáře na ně.

V kapitole jednotlivých prostředků ochrany nejsou opominuty obecné prostředky ochrany nejen subjektivních práv, ale také veřejného zájmu. Za velmi pozitivní lze hodnotit pojednání o obecných zásadách, principech dobré správy a základních zásadách činnosti správních orgánů. Kniha příhodně vyzdvihuje roli těchto zásad a principů v rámci fungování veřejné správy a stejně tak si výstižně klade otázku ohledně jejich užití a dostatečné aplikace ze strany správních orgánů. Obecné zásady by neměly být opomíjeny a ve své podstatě by měly být zárukou správnosti a právní korektnosti postupů a výstupů veřejné správy.

V rámci specifických prostředků ochrany kniha pojednává o dokazování, rozhodnutí a jeho odůvodnění, zejm. v případě užití správního uvážení, dále pojednává o opravných prostředcích a dalších postupech dle správního řádu. Opět je kladen důraz na kvalitu výkonu veřejné správy a jejich výstupů, neboť právě výstupy jsou vizitkou tohoto výkonu. Kvalita výkonu veřejné správy je určující pro to, jak výkon veřejné správy vnímají její adresáti. Nejen, že kvalitní rozhodnutí vzbuzuje důvěru adresátů, ale také snižuje využívání opravných prostředků. Kniha kriticky pohlíží na efektivitu přezkumu, a to nejen z pohledu kvality a rozsahu, ale také z pohledu rychlosti vyřizování opravných prostředků. Autoři v rámci každé kapitoly vybírají problematické oblasti, ať z pohledu kritiky správních orgánů nebo nejasností zákona, a těmito se zabývají. Kniha tedy není pouhým popisem jednotlivých institutů. V rámci odvětvových prostředků ochrany subjektivních práv kniha pojednává o vybraných tématech, které však lze všechny označit za aktuální. Ať se jedná o oblast azylového práva či oblast přestupkového práva, které s sebou nese specifickou ochranu práv obviněného.

V poslední kapitole se pak autoři publikace zamýšlejí nad tématem knihy z nejrůznějších pohledů. Za zajímavý lze považovat například praktický pohled na správní soudnictví a netradičně pojatou otázku: „proč se vlastně lidé ve správním soudnictví soudí a co jim to může přinést?“

V závěru knihy je kladen důraz na primární myšlenku celé publikace, a to myšlenku vývoje veřejné správy, který není ukončen. Je nutno vnímat změnu spočívající ve vnímání veřejné správy nikoli pouze tradičním způsobem, ale také jako službu veřejnosti. Kniha naplnila svůj cíl, a to zhodnocení veřejné správy z pohledu praktického fungování a efektivnosti, kdy toto hodnocení může být impulsem pro opodstatněné změny ve fungování veřejné správy.

Kniha tak komplexně a ve vzájemných souvislostech hodnotí jednotlivé prostředky ochrany, tyto podrobuje kritice a vytváří tak jejich ucelený přehled z pohledu adresáta veřejné správy. Kniha však není určena pouze těm, kteří si chtějí vytvořit ucelený přehled o systému prostředků poskytujících ochranu subjektivním právům, ale také těm, kteří mají chuť se na výkon veřejné správy podívat z nového úhlu. Směr, který se snaží klást vyšší požadavky na veřejnou správu a pojímat ji jako službu veřejnosti, považuji za správný. V závěru nelze než souhlasit s jednou z úvodních myšlenek publikace, ze které plyne, že při výkonu veřejné správy nejde o pouhé „spravování pro spravování“.

Mgr. Soňa Večeřová